

Preventie schulddienstverlening 2014-2017

gemeente Goirle

november 2014

Inleiding

De afgelopen jaren vinden er grote ontwikkelingen plaats binnen de schulddienstverlening. Voorheen lag de nadruk bij de aanpak van schuldenproblematiek op de curatieve component. Steeds meer komt er aandacht voor het voorkomen van schulden en het hanteerbaar maken van de situatie daar waar sanering niet tot de mogelijkheden behoort. Deze aanpak is in 2012 formeel belegd in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening belegd: preventie en nazorg zijn daarmee integraal onderdeel van de schulddienstverlening.

Schulddienstverlening is ook al lang geen op zichzelf staande dienstverlening meer. Het is verknoopt met dienstverlening binnen het sociale domein, zoals sociale zaken en welzijn. Zo leren cijfers ons dat schuldenproblematiek een belangrijke belemmering is voor participatie in de samenleving. Indien we naar de brede context van preventie en nazorg kijken, zien we de vertakking van schulddienstverlening ook terug in het onderwijs, welzijn, de Wmo en de gezondheidszorg. Daar waar kwetsbare burgers in beeld zijn, moet oog zijn voor eventuele financiële problematiek, zodat in een vroeg stadium bekeken kan worden of ondersteuning wenselijk is. Hierbij geldt dat de gemeente altijd uit blijft gaan van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van de inwoners.

Uit cijfers van Panteia blijkt dat er naar schatting 982 huishoudens zijn met een verhoogd risico op schulden. Naar schatting hebben 113 huishoudens in Goirle zware structurele problematische schulden¹. In 2013 kende Goirle 53 klanten die zich bij de Kredietbank hadden aangemeld voor een schuldentraject. Dit geeft het belang van goede preventieve inzet in de gemeente weer.

In dit preventieplan staat beschreven hoe de gemeente Goirle tot 2018 op samenhangende wijze uitvoering wil geven aan de preventieve inzet. Nazorg is daar ook expliciet onderdeel van: door de zelfredzaamheid en financiële basisvaardigheden van (ex-) schuldenaren te vergroten wordt de kans op terugval in oude patronen - met alle gevolgen van dien - verkleind. Het Platform Minima, de Kredietbank, het IMW, st. Leystromen en de formulierenbrigade hebben in de zomer van 2014 input geleverd in een brainstormbijeenkomst voor dit preventieplan.

Doelstelling preventie

Preventie is het aanbod dat bestaat om financiële problemen of escalatie daarvan te voorkomen. Met het voorkomen danwel vroegtijdig signaleren van financiële problematiek wordt ook voorkomen dat er belemmeringen ontstaan voor participatie en eventuele maatschappelijke kosten.

Vormen van preventie

Preventie wordt vaak onderverdeeld in drie groepen, te weten primaire preventie, secundaire en tertiaire preventie. Ook in Goirle houden we deze verdeling aan.

Primaire preventie:

Dit heeft ten doel te voorkomen dat inwoners schulden maken die ze niet kunnen aflossen. Voorlichting richt zich zowel op een breed publiek als op specifieke doelgroepen waar de risico's op schulden hoger wordt geacht. De inzet is laagdrempelig, waarbij men kan denken aan voorlichting en het aanleren van financiële vaardigheden middels bijvoorbeeld een budgetcursus.

Secundaire preventie:

Deze inzet is gericht op het vroegtijdig onderkennen, opsporen en oplossen (of beheersbaar maken) van de schuldenproblematiek. Het betreft dan met name goede voorlichting aan intermediairs wat leidt tot snelle en goede doorverwijzing. Goede kennis van elkaars dienstverlening, goede samenwerkingsafspraken en heldere rolverdeling is van belang.

¹ Zie rekenmodel van Panteia ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van SZW. Het betreft een schatting van het aantal huishoudens met een verhoogd risico op financiële problemen op basis van bevolkingskenmerken.

Tertiaire preventie:

Dit wordt ook nazorg genoemd: om te voorkomen dat mensen na het doorlopen van een schuldentraject opnieuw schulden maken, worden zij in de aanloop naar en na het einde van het traject extra ondersteund in hun financiële zelfredzaamheid.

Doelgroepen

Goirle kiest ervoor om naast de inzet op brede communicatie, enkele doelgroepen te benoemen. Dat zijn:

- gezinnen met minderjarige kinderen: in 2013 betrof 1/3^e van de klanten die een schuldentraject bij de Kredietbank had, een gezin met minderjarige kinderen. Dit rechtvaardigt extra aandacht in de preventieve sfeer voor deze doelgroep. Daarnaast vraagt de wet ook dat gemeenten hier specifiek beleid op formuleren.
- jongeren tot 23 jaar: steeds meer jongeren maken al vroeg in het leven schulden. Zij overzien veelal de gevolgen van teveel geld uitgeven niet. Daarnaast laten ze zich door marketing en reclame vaak makkelijk verleiden tot het doen van dure aankopen of het lenen van geld voor bijvoorbeeld een *smartphone* of merkkleding. Het credo 'jong geleerd is oud gedaan' blijft actueel. Deze groep zal het leven lang baat hebben bij aandacht voor financiële vaardigheden op jongere leeftijd.
- ouderen: dit is in de regel een kwetsbare groep. Ouderdom komt vaak met gebreken, wat in veel gevallen gevolgen heeft voor het zelfstandig op orde kunnen houden van de financiën. Ook schroom om hulp te vragen leidt vaak tot verborgen armoede.

Daarnaast zijn er enkele situaties waarin we inwoners extra willen informeren, omdat zij er in alle waarschijnlijkheid in het inkomen op achteruit gaan. Dat is wanneer mensen werkloos worden, een bijstandsuitkering aanvragen, en bij scheidingen en verweduwingen.

Inzet

Primaire preventie:

Actie 1: voorlichting breed, zowel over minimaregelingen als over schulddienstverlening

Vorm	Doelgroep	Termijn	Uitvoerder
Gemeentelijke website	Alle inwoners	2015	Beleid MD
<i>Op de gemeentelijke website moet informatie over minimaregelingen en mogelijke ondersteuning bij (dreigende) schulden makkelijk vindbaar zijn. Hier moet een basis aan informatie staan, met doorverwijzing naar de juiste plek voor een eventueel vervolg binnen Goirle. Ook moeten de juiste links naar overige instanties worden opgenomen, zoals de site van het Nibud² en de site www.berekenuwrechtplus.nl.</i>			
Goirles Belang	Alle inwoners	3 publicaties per jaar	Beleid MD
<i>Hier moet met regelmaat korte en toegankelijke informatie te vinden zijn over omgaan met geld voor minima en (dreigende) schulden. Te denken valt aan budgettips, interview met samenwerkingspartner over hun aanbod, schets problematiek, interview (ex)schuldenaar, etc.</i>			

² Nibud: Nationaal instituut voor budgetvoorlichting.

Vorm	Doelgroep	Termijn	Uitvoerder
Website Mainframe	Jongeren	2 activiteiten of publicaties	Mainframe (i.o.m. beleid MD en Ontwikkeling)
<p><i>Jongerencentrum Mainframe biedt activiteiten en inloop voor jongeren. Zij kunnen deze jongeren informeren over de risico's en ondersteuningsmogelijkheden van en bij schulden. Dat kan digitaal, op papier maar ook in de vorm van een activiteit. In afstemming met Mainframe worden hier binnen de subsidiekaders afspraken over gemaakt.</i></p>			
Folders op locatie: <i>Woonzorgcentra</i> <i>Middelbare scholen</i> <i>Mainframe</i> <i>Kinderdagverblijven en peuterspeelzalen</i> <i>Consultatiebureau</i> <i>Bibliotheek</i> <i>Loket Burgerzaken en MD</i> <i>'t Loket</i> <i>Uitvoering Bbz</i> <i>UWV</i>	Ouderen Jongeren Jongeren Gezinnen met minderjarige kinderen Idem Alle inwoners Alle inwoners Alle inwoners ZZP'ers (aankomende) werkzoekenden	Flyers altijd beschikbaar	Beleid MD
<p><i>Met folders informeer je een grote groep mensen over het minimabeleid en schulddienstverlening. In overleg met de afdeling Communicatie kan een standaard tekst worden opgesteld (ook t.b.v. de website). Indien nodig kan er gekozen worden voor een andere opmaak per doelgroep (bv groter lettertype voor de ouderen, fleurige layout die jongeren aanspreekt). In overleg met enkele intermediairs(vb Platform Minima, de taalcoaches of ouderenadviseurs)) kan gekeken worden hoe we de verschillende doelgroepen kunnen bereiken.</i></p>			
Nieuwsbrief Werk & Inkomen en Zorg	Alle inwoners - al kan ook een doelgroep gekozen worden	2 publicaties per jaar	Beleid MD
<p><i>Hier moet met regelmaat korte en toegankelijke informatie te vinden zijn over omgaan met geld voor minima en (dreigende) schulden. Te denken valt aan budgettips, interview met samenwerkingspartner over hun aanbod, schets problematiek, interview (ex)schuldenaar, etc. Teksten voor het Goirles Belang kunnen ook hiervoor gebruikt worden.</i></p>			

De toegang tot informatie is op dit moment laagdrempelig georganiseerd: als iemand vragen heeft over o.a. financiën en/of schulden, dan kan deze terecht bij 't Loket. Dit kan op afspraak, maar inwoners kunnen ook zonder afspraak bij 't Loket terecht. Indien nodig verwijst de Loketmedewerker door naar het spreekuur van de Kredietbank. Daar kunnen inwoners terecht met meer complexe en schuldengerelateerde vragen. Om de laagdrempelige toegang te garanderen, worden de huidige afspraken hierover nageleefd.

Actie 2: verbeteren financiële basisvaardigheden

Vorm	Doelgroep	Termijn	Uitvoerder
Budgetcursus	Schuldenaren Niet- schuldenaren ZZP'ers	Continu aanbod	Gemeente Tilburg
<p><i>De gemeente Tilburg biedt budgetcursussen voor Goirlenaren. Mensen met en zonder schulden kunnen hier gebruik van maken. Er zijn twee verschillende cursussen: 1 m.n. over gedragsverandering, gericht op laag opgeleiden en mensen van allochtone afkomst (dus ook vaardigheden), en 1 m.n. gericht op mensen die tijdelijk 'het overzicht op de financiën kwijt zijn'. Ook is er een cursus speciaal gericht op ZZP'ers. De budgetcursus kan sinds 2013 gevolgd worden. De mogelijkheid tot het volgen van een budgetcursus moet beter voor het voetlicht gebracht worden, zowel bij (potentiële) klanten als bij de intermediairs en samenwerkingspartners.</i></p> <p><i>Op korte termijn worden de samenwerkingsafspraken tussen Goirle en Tilburg vastgelegd.</i></p>			
Voorlichting, o.a.: Week van het Geld (9-13 maart 2015, bo)	Jongeren	jaarlijks	Basisonderwijs (8) Middelbaar onderwijs Beleid MD en Ontwikkeling
<p><i>In overleg met de betreffende beleidsmedewerker (Hanneke en Maggie) en de contactpersonen op de basis- en middelbare scholen moet gesproken worden over deze problematiek. Wat doen scholen nu al om jongeren te informeren over de 'gevaren van geld uitgeven'? Kan/ moet dit onderwerp meer voor het voetlicht gebracht worden? Is het nodig scholen te faciliteren om een bepaald aanbod te bieden?</i></p> <p><i>Ook is het een interessant thema om aan de Jeugdgemeenteraad voor te leggen.</i></p>			

Kosten primaire preventie op jaarbasis:

Wat	Ureninzet (valt onder de reguliere inzet)	Kosten
Opstellen en verspreiden folder	6 uur beleidsmedewerker i.s.m. Communicatie	-
Drukken folder, oplage 2000 stuks		p.m.
Voorwerk en schrijven periodieke tekst, 5x per jaar	12 uur beleidsmedewerker, i.s.m. Communicatie	-
Activiteit Mainframe		Binnen huidige subsidieafspraken
Budgetcursus Verwachte deelname: 20 p.j.		€300,- x 20 = €6.000,- (budget SDV)
Overleg scholen, indien nodig faciliteren aanbod	16 uur beleidsmedewerker. i.s.m. Ontwikkeling	p.m.

Secundaire preventie:

Actie 3: vroegsignalering

Vorm	Doelgroep	Termijn	Uitvoerder
Afspraken met: <ul style="list-style-type: none"> - energiebedrijven - woningbouwcorporatie - zorgverzekeraars 	risicogroepen	Continu	Beleid MD en partners
<p><i>Het gaat hier om bestaande afspraken, soms wettelijk vastgelegd. Goirle leeft deze afspraken na, en benut de informatie die het oplevert ten behoeve van de klant.</i></p> <p><i>Mensen van wie we bericht krijgen over betalingsachterstand bij het energiebedrijf worden met een brief gewezen op de mogelijkheden van financieel advies binnen de gemeente.</i></p> <p><i>St. Leystromen heeft een actief incasso beleid. Er wordt met korte tussenpozen contact opgenomen (post en telefoon) met de achterstallige betaler om schulden niet te hoog op te laten lopen. Daar waar nodig wordt verwezen naar 't Loket of het spreekuur van de Kredietbank. In overleg met st. Leystromen en het IMW gaan we onderzoeken of het zinvol is dat bij signalen van (multi)problematiek aan de deur te komen om het gesprek aan te gaan. St. Leystromen is bezig met een nieuw incassobeleid, op het moment dat dat is vastgesteld zullen we overleggen in hoeverre de huidige werkafspraken met de gemeente en de Kredietbank aangepast moeten worden.</i></p> <p><i>De gemeente ontvangt signalen van het Inlichtingenbureau van onverzekerden, en bij een betalingsachterstand van meerdere maanden informeert de zorgverzekeraars de gemeente. Dan wordt gecontroleerd of de betreffende persoon al bij de instanties bekend is. Zo niet, dan wordt het signaal doorgegeven aan de klantmanager.</i></p>			
Voorlichting aan intermediairs over SDV: <ul style="list-style-type: none"> - Platform Minima - huisartsen - welzijn (CdT) - banken - kerken (via Platform Minima) - Formulierenbrigade - mantelzorgers - zorgcentra - schoolmaatschappelijk werker (IMW) - consultatiebureaus - kinderdagverblijven en peuterspeelzalen - Mainframe - Werkgroep opvang statushouders - etc. 	intermediairs	Continu	Beleid MD i.o.m. Ontwikkeling
<p><i>Door kleinschalig contact te zoeken met belangenverenigingen of de betreffende organisaties, of door gebruik te maken van al bestaande overleggremia (o.a. vanuit Triple T), worden deze intermediairs door het jaar heen voorgelicht over de schulddienstverlening in Goirle. Zodoende hebben zij voldoende kennis om bij signalen inwoners goed door te verwijzen. Indien wenselijk kunnen zij ook folders over schulddienstverlening ontvangen.</i></p>			

Vorm	Doelgroep	Termijn	Uitvoerder
<i>Ook staan er partners via wie we (een deel) van onze doelgroep kunnen bereiken, bijvoorbeeld door eens per jaar via de nieuwsbrief o.i.d. informatie te delen.</i>			
Kennisuitwisseling (+ afspraken) kernpartners: wie doet wat?	Kredietbank IMW 't Loket Formulierenbrigade sociaal raadsman klantmanagers W&I	Iedere 2 jaar	Beleid MD en kernpartners
<i>Wat betreft de voorlichting en kennisuitwisseling aan en tussen samenwerkingspartners, dit wordt op kleinschalige wijze vormgegeven. Dus géén grote informatiemarkt o.i.d., maar juist ontmoetingen op kleine schaal tussen 2 of 3 partijen. Op die manier faciliteert de gemeente een laagdrempelige uitwisseling die aansluit op de behoefte van de samenwerkingspartners. Dit past ook goed binnen de inzet die op basis van het Beleidsplan 2015-2017 wordt gedaan om de samenwerking en integrale aanpak tussen de kernpartners te verbeteren. De (toekomstige) positie van de schulddienstverlening in de integrale intake door het specialistisch team maakt hier ook onderdeel van uit.</i>			
Opstellen werkafspraken over hoe om te gaan met beslaglegging	klantmanagers	2015	Beleid MD en Senior W&I
<i>Er bestaan nu geen duidelijk werkafspraken voor klantmanagers over hoe om te gaan met beslaglegging. Mocht er sprake zijn van beslaglegging, dan kunnen klanten gewezen worden op de mogelijkheden van schulddienstverlening. Deze worden opgesteld in overleg met de Senior Werk & Inkomen.</i>			

Actie 4: kennisbevordering vrijwilligers

Vorm	Doelgroep	Termijn	Uitvoerder
Kennisondersteuning vrijwilligers, vb trainingen Nibud: -activerende gespreksvoering -helpen financiële zelfredzaamheid vergroten -helpen in het veld van SDV	Formulierenbrigade (incl. Thuisadministratie)	Jaarlijks	Volgt, vb Nibud of Kredietbank
<i>De formulierenbrigade werkt met collegiale trainingen. Omdat de problematiek die zij bij klanten tegenkomen complex is, regelgeving regelmatig wijzigt en de brigadiers soms adviezen geven die grootse (financiële) gevolgen kunnen hebben, is het faciliteren van professionele kennisopbouw van belang. Ook vanuit de gedachte dat daarmee de inzet en betrokkenheid van vrijwilligers erkent en gewaardeerd worden door de gemeente. Daarnaast is goede kennisuitwisseling met het IMW en de Kredietbank van belang. Dit wordt op kleinschalig niveau georganiseerd (zie onder Vroegsignalering).</i>			

Actie 5: uitwerken voorstel doorbetalen vaste lasten vanuit de bijstandsuitkering

Vorm	Doelgroep	Termijn	Uitvoerder
Voorstel opstellen doorbetalen vaste lasten bijstandsklanten	Bijstandsklanten met financiële problemen	Continu	Beleid MD

Er wordt een voorstel nader uitgewerkt waarin onderzocht wordt of voor bijstandsklanten met (dreiging tot) escalerende schulden voor de periode van bijv. maximaal 6 maanden de vaste lasten vanuit de uitkering doorbetaald gaan worden. Dit omdat de ervaring leert dat als het water aan de lippen staat, het zoveel mogelijk 'ontzorgen' van klanten belangrijk is zodat ze zo snel mogelijk weer regie over hun leven kunnen voeren. In de 6 maanden wordt gezorgd voor een passend vervolg, mogelijk via aanmelding bij de Kredietbank zodat ook budgetbeheer kan worden opgestart. In het voorstel wordt ook nagedacht over de uitvoering en regie-afspraken.

Actie 6: inzet tot het beheersbaar maken van de problematiek

Vorm	Doelgroep	Termijn	Uitvoerder
Intensiveren budgetcoaching Kredietbank richting einde traject	Klanten die een schuldsanering hebben, via Kredietbank of WSNP	Continu	Budgetcoach Kredietbank
<p><i>De budgetcoach van de Kredietbank zet zich in om de klant tijdens het traject te ondersteunen ter verbetering van de (financiële) zelfredzaamheid. De Kredietbank biedt ook de mogelijkheid dat hun budgetcoach naar afloop van het traject contact opneemt met de klant. Daar waar nodig kan de professional meekijken op de situatie van de (ex-)schuldenaar, en wijzen op bepaalde vaardigheden en aandachtspunten. Uiteraard wordt hierbij gekeken naar de behoefte en zelfredzaamheid van de klant, en wat eventueel al binnen het sociale vangnet is georganiseerd. Dit onderdeel wordt nu onderbenut en moet beter ingezet worden. Onderzocht moet worden of en hoe dit kan aansluiten op de sociale netwerkstrategie.</i></p>			

Kosten secundaire preventie op jaarbasis:

Wat	Ureninzet (valt onder de reguliere inzet)	Kosten
Vroegsignalering bij risicogroepen	Inzet afdelingsassistent (4 uur) en medewerker bedrijfsvoering (p.m.), evt. coördinatie van beleidsmedewerker	-
Voorlichting intermediairs	16 uur beleidsmedewerker	-
Kennisuitwisseling samenwerkingspartners	16 uur coördinatie beleidsmedewerker	-
Opstellen werkafspraken over hoe om te gaan met beslaglegging	4 uur beleidsmedewerker en 2 uur Senior W&I	-
Kennisondersteuning vrijwilligers	4 uur beleidsmedewerker (organiseren/ evt. inkopen en afstemmen)	€ 2.000,00 (preventiebudget, betreft inkoopkosten)
Opstellen voorstel vaste lasten bijstandsklanten	8 uur beleidsmedewerker	-
Inzet op beheersbaar maken problematiek	8 uur beleidsmedewerker, uitvoering door KB	-

Tertiaire preventie/ nazorg

Actie 7: ontwikkelen aanbod rondom einde schuldhulptraject

Vorm	Doelgroep	Termijn	Uitvoerder
Onderzoeken vrijwilligersproject Schuldhulpmaatje		2015	Beleid MD, coördinatie mogelijk beleggen bij Contour/De Twern, i.s.m. Formulierenbrigade
<p><i>Momenteel ontbreekt een aanbod om klanten die aan het einde van het schuldentraject te ondersteunen richting échte financiële zelfredzaamheid. Vrijwilligers kunnen hierin een belangrijke rol spelen: erkennen dat dit een spannende fase is, meedenken met (ex-)schuldenaren wat er op het pad gaat komen, en een vinger aan de pols houden in de eerste periode na afloop van het schuldentraject. Indien nodig kunnen zij de klanten wijzen op 'oude valkuilen', op risicovol gedrag en met hen het sociale vangnet van de klant organiseren. Ook de beleving dat de (ex-)klant er niet alleen voor staat, draagt bij aan de positieve houding van de klant.</i></p>			
Opstellen voorstel inzet budgetbeheer na afloop schuldhulptraject	Klanten die saneringstraject hebben afgerond	2015	Beleid MD
<p><i>Momenteel krijgt het overgrote deel van de klanten van de Kredietbank langer dan 36 maanden budgetbeheer aangeboden van de Kredietbank, gefinancierd door de gemeente. Dit aanbod draagt bij aan de lage recidive in Goirle. Echter, vanuit de gedachte dat de meeste klanten gecoacht kunnen (en moeten) worden naar financiële zelfredzaamheid, is dit lang niet in alle gevallen noodzakelijk en strookt het niet altijd met de visie onze inwoners aan te spreken op hun eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. Afspraken met de Kredietbank volgen zodat zij beoordeelt of een klant na het saneringstraject budgetbeheer nodig heeft, of dat dit slechts 'wenselijk' is. Hierbij worden de mogelijkheden van bewindvoering (o.a. aantallen en aanbieders), mentorschap en budgetbeheer onderzocht. Ook komen de mogelijkheden van bijzondere bijstand en de overwegingen voor een eigen bijdrage aan bod.</i></p> <p><i>Naast en scherpe(re) definiëring en afbakening van de termen bewindvoering³, mentorschap en budgetbeheer, moeten ook de financiële en principiële belangen worden gewogen. Ook vragen als wat we doen met klanten van wie door eigen schuld voortijdig het saneringstraject is beëindigd, en bijvoorbeeld een inkomensafhankelijke bijdrage moeten worden onderzocht. Dit alles in het licht van zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van de klant.</i></p>			

Kosten tertiaire preventie op jaarbasis:

Wat	Ureninzet (valt onder de reguliere inzet)	Kosten
Onderzoeken vrijwilligersproject schuldhulpmaatje	16 uur beleidsmedewerker MD	-
Opstellen voorstel budgetbeheer	24 uur beleidsmedewerker MD	-

Financiering

De afgelopen jaren kende Goirle een onderbesteding op het budget schulddienstverlening. Echter, de inzet op preventie was minimaal. Hierboven is per actie gepoogd zo goed mogelijke de te verwachten kosten op te nemen. Afhankelijk van het succes van de verschillende acties, zullen ook de kosten variëren. De verwachting is

³ Ook in het geval er geen sprake is van schulden.

dat we -ook met de geïntensiveerde preventieve inzet- binnen de huidige (meerjaren)begroting voor schulddienstverlening blijven.

Evaluatie

Het preventieplan wordt door het college vastgesteld. Het is onderdeel van het Beleidsplan schulddienstverlening, en wordt dus in eenzelfde cyclus geëvalueerd.

De maatschappelijke en financiële opbrengst van preventie is lastig te meten. Goede inzet op preventie kan in de beginperiode juist leiden tot een hogere belasting van de schulddienstverlening, zowel op het gebied van advisering alsook op de instroom in technische schuldsaneringen. Immers, betere bekendheid van het aanbod leidt ook tot meer instroom. Wel laten ervaringsgegevens zien dat na verloop van tijd de druk op het preventieve instrumentarium wellicht blijft bestaan, maar dat het beroep dat gedaan wordt op de technische saneringen afneemt.

Bij de evaluatie van de preventieve inzet zal onderscheid gemaakt worden in een kwantitatieve en kwalitatieve beschouwing. Kwantitatief betreft dan een antwoord op de vraag of Goirle alle geplande acties zoals hierboven beschreven heeft uitgevoerd. Daarnaast zal een kwalitatieve paragraaf volgen, waar gekeken wordt of er iets gezegd kan worden over de maatschappelijke gevolgen van het preventief instrumentarium. Daarbij kan men denken aan de ontwikkelingen bij bepaalde klantgroepen. Ook managementinformatie van de preventieve ondersteuning, en het beroep op de schuldhulpverlening zal meer inzicht bieden. Daarbij wordt steeds bekeken of eventuele gevolgen te verbinden zijn aan de acties in het preventieplan.